

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки, підприємництва та маркетингу

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
ОРГАНІЗАЦІЯ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність

Денна форма навчання

Силабус нормативного освітнього компонента ОРГАНІЗАЦІЯ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ підготовки бакалавра галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність за освітньо-професійною програмою 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Розробник: Алла Лялюк, доцент кафедри економіки, підприємництва і маркетингу, к.е.н., доцент

Силабус погоджено:

Гарант ОПП

Підприємництво, торгівля та біржова торгівля

Алла ЛЯЛЮК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки підприємництва та маркетингу

протокол № 5 від 9.01 2023 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	07 «Управління і адміністрування» 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» Підприємництво, торгівля та біржова діяльність Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 2022 / 2023
		Семестр 4-ий
		Лекції 34 год.
		Практичні 34 год.
		Лабораторні - -
ІНДЗ: <u>немає</u>		Самостійна робота 44 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: екзамен

II. Інформація про викладача

Лялюк Алла Миколаївна, к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва і маркетингу

Контактна інформація (097 442 3469 allalyalyuk@gmail.com)

Дні занять розміщено на: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента. Предметом освітнього компонента «Організація біржової діяльності» є механізм організації біржової діяльності, тобто процеси розробки та використання відповідних методів, інструментарію для обґрунтування рішень щодо створення і функціонування біржових структур. Завдання освітнього компонента «Організація біржової діяльності» – допомогти засвоїти базові навички організації біржової торгівлі, розібратись в механізмах функціонування біржової діяльності. Освітній компонент спрямований на оволодіння студентами знанням процесів і явищ, притаманних сучасній біржовій торгівлі, щоб навчитись розуміти їх, набути навичок правильного вирішення ключових проблем ведення біржового торгу. Зміст програми передбачає лекції, практичні заняття, лабораторні роботи, самостійну роботу над окремими темами курсу. Освітній компонент спрямований на оволодіння здобувачами освіти знанням процесів і явищ, притаманних сучасній біржовій торгівлі, щоб навчитись розуміти їх, набути навичок правильного вирішення ключових проблем ведення біржового торгу. Зміст програми передбачає лекції, практичні заняття, лабораторні роботи, самостійну роботу над окремими темами курсу.

Результат викладання освітнього компонента – дати загальне уявлення про суть біржі та її економічну природу, розкрити механізм функціонування ф'ючерсних ринків, показати процеси ціноутворення на ф'ючерсних а також висвітлити проблеми хеджування цінкових та курсових ризиків за допомогою ф'ючерсної торгівлі; на цій основі спробувати сформулювати навички щодо організації технології біржової торгівлі у слухачів освітнього компонента.

3. Результати навчання (компетентності).

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі підприємництва, торгівлі та біржової діяльності або у процесі навчання, проведення досліджень та/або здійснення інновацій, що характеризуються невизначеністю умов і вимог

ЗК-1. Здатність до абстрактного аналізу та синтезу. Вміння виявляти, аналізувати і структурувати проблеми підприємства і розробляти рішення.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ФК-1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

ФК-2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ФК-9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ПРН-1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

ПРН-2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН-11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

Таблица 2

Назва змістовних модулів і тем	Формування компетентностей та програмних результатів навчання			Кількість годин				Форма контролю/ Бали
				Усього	У тому числі			
ЗК	СК	ПРН	о		лек-ції	прак-тичні	само-стій-на робо-та	консу-ль-тації

[illegible]

Всього годин / Балів				120	34	34	44	8	max 100 балів
---------------------------------	--	--	--	------------	-----------	-----------	-----------	----------	--------------------------

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, ПКР/ПР – підсумкова контрольна робота / контрольна робота, П – презентація роботи; Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота полягає в підготовці до модульного контрольного оцінювання за питаннями, підготовленими викладачем на основі лекційного матеріалу та з використанням відповідного навчально-методичного забезпечення

Таблиця 3

Перелік питань, які виносяться на самостійне опрацювання

№	Назва теми	Питання, які виносяться на самостійне опрацювання	К-ть год
1	Суть біржі та її економічна природа	1.Еволюція біржової торгівлі	4
2	Біржовий товар	1. Сільськогосподарська і промислова сировина. 2. Характеристика біржової мережі Заходу. 3.Історія становлення електронної біржової торгівлі.	4
3	Функціонування ф’ючерсних ринків	1. Міжнародні біржові ринки. 2. Стан дослідження ф’ючерсних ринків в України. 3.Терміни, які характеризують рух цін, стан попиту і пропозиції на біржі.	5
4	Ціноутворення на ф’ючерсних ринках	1. Історія виникнення і розвитку технічного аналізу в біржовій діяльності. 2. Комбінації японських свічок в деталях.	5
5	Особливості регулювання біржової діяльності	1. Правове становище товарної біржі. 2.Основні принципи діяльності товарної біржі. 2.Типові правила біржової торгівлі сільськогосподарською продукцією.	4
6	Учасники біржових операцій	1. Біржові брокери та їх види. 2. Права та обов’язки члена товарної біржі..	4
7	Організація біржових торгів	1.Особливості процедури біржового торгу, яка склалася на товарних і фондових біржах України.	4
8	Кліринг та система розрахунків за біржовими угодами	1.Історія становлення біржових клірингових установ. 2.Особливості функціонування клірингових палат ф’ючерсних бірж. Види біржової спекуляції.	5
9	Хеджування цінкових та курсових ризиків за допомогою	1.Досконале хеджування цінкових ризиків на ринках сільськогосподарської сировини.	5

	ф'ючерсної торгівлі		
10	Фондовий ринок та фондова біржа	1.Форми державного регулювання фондового ринку	4

IV. Політика оцінювання

Оцінювання відбувається згідно Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 29.06.2022 р.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Під час вивчення освітнього компонента передбачена можливість визнання отриманої здобувачем неформальної освіти як оцінку з окремих тем згідно Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29.06.2022 р.

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом освітнього компонента

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання Для зарахування визнаються сертифікати, отримані на платформі відкритих онлайн-курсів Prometheus (напр., «Основи фінансів та інвестицій»: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+FIN101+2020_T2/about) або інших ресурсах. 5 балів до оцінки за екзамен.

Політика викладача щодо здобувача освіти Відвідування занять є обов'язковим компонентом вивчення освітнього компонента. Про відсутність з поважних причин здобувачі освіти зобов'язані доводити до відома викладача заздалегідь. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із деканатом та викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності. Процес вивчення освітнього компонента здійснюється за умов дотримання здобувачами освіти та викладачем Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки від 30.10.2020 р. <http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/03/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату. Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-2 бали). Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний)

V. Підсумковий контроль

Підсумкова семестрова оцінка з освітнього компонента (за 100-бальною шкалою) визначається двома способами як сума трьох складових: 40 балів за поточне оцінювання і 60 балів за модульні контрольні роботи або 40 балів за поточне оцінювання та 60 балів за іспит.

Підсумкова семестрова оцінка виставляється без складання іспиту, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом освітнього компонента, і набрав при цьому 75 балів і більше. Така оцінка виставляється у день проведення екзамену за умови

обов'язкової присутності здобувача освіти. У разі незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, здобувач освіти складає екзамен (60 балів), а його результат за модульні контрольні роботи анулюється.

Екзаменаційна оцінка визначається в балах від 0 до 60 за результатами виконання екзаменаційних завдань.

Структура екзаменаційного білету

№ - 23

1. Види біржових контрактів.
2. Суть та основні характеристики хеджування.
3. Проаналізуйте та визначте світові тренди та тенденції розвитку біржової торгівлі нафтопродуктами в світі

Здобувачу освіти пропонується дати відповідь на 2 питання, кожне з яких оцінюється в 15 балів та вирішити ситуацію, яка оцінюється в 30 балів.

Перелік питань для підготовки до екзамену

1. Роль та місце біржі в економіці. Суть біржі та її економічна природа.
2. Функції та характерні ознаки біржової торгівлі. Види бірж.
3. Еволюція біржової торгівлі.
4. Класифікація біржових товарів.
5. Види біржових контрактів.
6. Характеристика біржових товарів.
7. Сільськогосподарська і промислова сировина.
8. Характеристика ф'ючерсного контракту. Основні риси ф'ючерсної торгівлі.
9. Еволюція розвитку основних економічних теорій ф'ючерсних ринків.
10. Сучасні теорії міжнародних ф'ючерсних ринків.
11. Міжнародні біржові ринки.
12. Характеристика біржової мережі Заходу.
13. Стан дослідження ф'ючерсних ринків в Україні.
14. Перспективи становлення ф'ючерсних ринків в Україні.
15. Формування ф'ючерсних та майбутніх спотових цін.
16. Сучасні концепції ціноутворення на ф'ючерсних ринках.
17. Фундаментальний аналіз на сировинних ф'ючерсних ринках.
18. Суть технічного аналізу на ф'ючерсних ринках.
19. Засновники та члени біржі. Їх права й обов'язки.
20. Біржові посередники: брокери та дилери.
21. Сутність і види брокерської діяльності.
22. Учасники біржових сесій.
23. Правове регулювання брокерської діяльності.
24. Суть та значення державного регулювання біржової торгівлі.
25. Організаційна структура управління біржею.
26. Порядок укладання біржових угод.
27. Організація діяльності брокерської фірми. Ведення рахунків клієнтів
28. Звітність щодо виконання наказів клієнтів. 2
29. Електронний трейдинг – сучасна технологія біржової торгівлі.
30. Суть біржового клірингу.
31. Історія становлення біржових клірингових установ.
32. Маржа у ф'ючерсній торгівлі.

33. Суть опціонів та їх характеристика.
34. Економічна суть біржової спекуляції.
35. Історія становлення біржових клірингових установ.
36. Забезпечення додаткових фінансових гарантій розрахункової палати.
37. Особливості функціонування клірингових палат ф'ючерсних бірж
38. Види біржової спекуляції. Види біржових спекулянтів.
39. Товарні опціони.
40. Суть та основні характеристики хеджування.
41. Види хеджування.
42. Досконале хеджування цінкових ризиків на ринках сільськогосподарської сировини.

VI. Шкала оцінювання

Таблиця 4

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

Таблиця 5

Оцінка в балах	Оцінка	Критерії оцінювання
90 – 100	Відмінно	Здобувач освіти опрацював цілий курс згідно програми, оперує основними поняттями та вміє їх застосовувати на практиці, здобув компетенції, знання та вміння, розв'язує завдання високого рівня складності
82 – 89	Дуже добре	Здобувач освіти опрацював цілий курс згідно програми, оперує основними поняттями, проте може застосувати більшість положень на практиці, здобути компетенції, знання та вміння, розв'язує завдання високого рівня складності з незначними помилками
75 - 81	Добре	Здобувач освіти опановує 80–90 % курсу згідно програми, оперує більшістю основних понять та може їх застосувати на практиці, здобути окремі компетенції, знання та вміння, розв'язує завдання середнього рівня складності
67 -74	Задовільно	Здобувач освіти опановує 60-70% основного курсу згідно програми, оперує окремими основними поняттями та може їх застосувати на практиці, здобути окремі компетенції, знання та вміння, розв'язує завдання середнього рівня складності з незначними помилками
60 - 66	Достатньо	Здобувач освіти опановує 60% основного курсу згідно програми, оперує окремими основними поняттями та може їх застосувати на практиці, здобути

		окремі компетенції, знання та вміння, розв'язує завдання середнього рівня складності з допомогою лектора
1 – 59	Незадовільно	Здобувач освіти опановує 60% основного курсу згідно програми, оперує окремими основними поняттями та може їх застосувати на практиці, здобути окремі компетенції, знання та вміння, не розв'язує завдання середнього рівня складності з допомогою лектора

VI. Рекомендована література та методичне забезпечення

Основна

- 1.Пепа Т. В. , Пітеніна Т. І., Лавринович В. В. Біржова діяльність: навч. посіб. Київ : Ліра – К., 2016
- 2.Хрущ Н., Іжевський П., Безвух С. Біржова діяльність: навч.посіб. К. : Кондор, 2017
- 3.Закон України «Про товарну біржу» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 10, ст.139) { Із змінами, внесеними згідно із Законами }
- Сохацька О.М. Біржова справа: підручник / [2-ге вид. змін. й доп.]. Тернопіль: Карт-бланш, К.: Кондор, 2008. 632 с.
- 4.Vandenburg Christa. The Impact of Technology on the Stock Market / Christa Vandenburg URL: <https://bwstewart.wordpress.com/2018/03/19/the-impact-of-technology-on-the-stock-market/>.
- 5.Angel J., Harris L., Spatt C. Equity trading in the 21st century *Social Science Research Network*. URL: 2010 http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1584026.
- 6.Лялюк А. М. Економіка та організація біржової діяльності: конспект лекцій у схемах і таблицях Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 160 с.
- 7.Лялюк А. М. Економіка та організація біржової діяльності: методичні вказівки до виконання практичних робіт. Луцьк : Вид-во КП ІА «Волиньенергософт», 2019. 97 с.

Додаткова

- 1.Список документов необходимых для вступления в Ассоциацию «Союз бирж Украины» (Зареєстровано: Мінюст України від 28.01.2009 № 83/16099)
- 2.Наказ Міністерства аграрної політики України «Про затвердження Переліку товарних бірж» від 16 березня 2004 року N 82
- 3.FinTech Trends 2018: How Technology is Rewriting the Capital Markets URL: <https://www.nasdaq.com/articles/fintech-trends-2018-how-technology-rewriting-capital-markets-2018-03-08>
- 4.Oktober fest URL:<https://trends.google.com/trends/explore?date=today%205-y&q=oktober%20fest>
- Беднарчук М. С., Полікарпов І. С. Біржові товари: моногр. Укоопспілка, Львів. комерц. акад. 5.- Л., 2004. - 279 с. - Бібліогр.: с. 275-277
- 6.How technology is affecting the financial markets Wall Street, Jan 29, 2019. URL: <https://wall-street.com/how-technology-is-affecting-the-financial-markets/>.

Інтернет-ресурси

- 1.Чириченко Ю. В. Товарна біржова торгівля продовольством: підходи до оцінювання / URL: <file:///C:/Documents%2015.pdf>
- 2.Сухітра А. М., Сегідін І. М. Біржова торгівля в Україні: проблеми становлення та розвитку URL: // www.rusnauka.com/8_NND_2010/Economics/60579.doc.htm
- 3.Пластун О. Л. Проблеми біржової діяльності в Україні та варіанти їх вирішення URL: [file:///C:/Users/IceMan/Downloads/pprbsu_2013_37_16%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/IceMan/Downloads/pprbsu_2013_37_16%20(2).pdf)
- 4.Lim K.-P.The Evolution of Stock Market Efficiency Over Tie: A Survey of the Empirical Literature / K.-P. Lim, R. Brooks R// Journal of Economic Surveys, 2010. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1467-6419.2009.00611.x>

